

Posudek vedoucího práce na bakalářskou práci Noemi Šimečkové

„Sociální služby v prostředí institucionálních změn: na příkladě sociálních pobytových služeb pro seniory v Královéhradeckém kraji“

Nejprve se vyjádřím ke kontextu přípravy bakalářské práce a posléze pak zhodnotím předložený text z hlediska jeho obsahových i formálních náležitostí.

Již samotný název bakalářské práce naznačuje, že zvolené téma lze zkoumat v relativně zacíleném (mikrosociologickém) poznávacím rámci. Pro volbu takového zaměření měla Noemi i určitou zkušenostní oporu i výhodu v organizování výzkumu, tedy v přístupu ke klíčovým aktérům organizací pečující o seniory v rámci krajského organizačního uspořádání. S takto formulovaným návrhem obsahového zaměření své bakalářské práce mne autorka oslovila počátkem minulého roku. Naše diskuse k tematické orientaci bakalářské práce započala nejprve spíše s využitím synchronního náhledu na zvolené téma, tedy na specifikaci faktorů ovlivňujících rozhodování v relevantních úrovních byrokratického formátu řízení (vláda, krajská správa, konkrétní organizace služeb), kombinující centralistické i decentralizované prostředky řízení a požívající oporu v relativně důkladném legislativním zajištění. V tomto náhledu vyvstávalo nebezpečí, že formulace problému a jeho zkoumání bude směřovat do problematiky organizačně právních otázek a jejich formalistických rámců výkladu. Při diskusi k obsahovému zaměření práce jsme tyto okolnosti diskutovali spolu s mým návrhem orientovat téma práce na důkladnější analýzu povahy a úlohy institucí, jak to nabízejí neo-institucionální směry sociálněvědního zkoumání. Pro Noemi to pak znamenalo odklon od jejího původního náhledu a příklonu ke spíše diachronnímu úhlu pohledu, který více využívá historicko-sociologické a sociologicko-politologické vědní obory. Komentář k přípravě bakalářské uvádím z toho důvodu, že vedení práce mně nabídlo možnost sledovat, jak autorka reaguje na navrhovanou reorientaci bakalářské práce, jak k tomu využívá pro ni nové prameny a jak je zapojuje do rámce sledovaného konkrétního výzkumu. K tomu chci dodat, že uvedený postup v přípravě bakalářské práce byl možný nejen proto, že byl k dispozici dostatek času ze strany autorky, a také proto, že Noemi byla otevřená k mým návrhům a dovedla si s nimi dobře poradit.

Struktura předložené bakalářské práce obsahuje v dostatečném rozsahu veškeré náležitosti odborného textu: v úvodu prezentuje tematické zaměření práce spolu s výzkumnými otázkami, které chce autorka řešit; teoreticko-interpretativní část sleduje dvě témata – teoretické diskuze k pojetí institucí a historicky podmíněný proces institucionalizace v oblasti sociálních služeb; úvodní částí práce je věnována více jak třetina jejího textu; podstatný rozsah textu bakalářské práce je věnován empirickému výzkumu, metodologickým prostředkům, které byly uplatněny při výzkumu, a získaným poznatkům z rozhovorů. Aktivně je využívána, citována a přehledně uvedena relevantní literatura. Z hlediska rozsahu prezentovaného textu nebyla žádná náležitost bakalářské práce zanedbána.

Při hodnocení obsahu bakalářské práce je nutno uvést, že pro sledování výzkumných otázek; tedy konkrétní a situační analýzu stavu a problémů organizace vymezené sociální služby ve vymezeném regionálním kontextu, nabízí autorka relativně široce založený interpretační rámec. Poznávací rozpětí mezi teoretickým rámcem a empirickým zkoumáním zvoleného tématu autorka zmiňuje již v úvodu a podrobněji v první kapitole. Zde se věnuje souboru pojmů, které umožňují studovat formy sociální péče, jako jsou koncepty instituce, jejich socio-kulturní založení a možnosti změny, formy organizace a správy, a to v širším sociologickém rozlišení mezi tradičními a moderními společnostmi. Toto pojmové interpretační zázemí je podpořeno historicko-sociologickým pohledem, při kterém autorka využívá poznatky ze sociologických diskusí o povaze modernity. Využití koncepce reflexivní

modernizace a na ni navazující koncepce institucionální reflexivity se mně jeví jako vhodný interpretační rámec pro řešení zvoleného výzkumného problému.

Druhá část bakalářské práce prezentuje výsledky výzkumu. K tomu bych chtěl uvést následující hodnotící komentář. Autorka prezentuje dobrou obeznámenost s metodologickými otázkami sociologického výzkumu, vhodně volí metodický postup pro zvolené téma (triangulace, strukturovaný rozhovor s experty), dbá na reprezentativnost zvoleného vzorku, vhodně shrnuje a interpretuje výsledky výzkumu a zmiňuje i širší okolnosti průběhu provedeného výzkumu, včetně sebereflexe své výzkumnické pozice. Oceňuji také způsob hodnocení a utřídění poznatků z rozhovorů – v základním rámci sleduje autorka zvolené výzkumné otázky, v návaznosti na získané poznatky je doplňuje podotázkami (6 obecnějších kategorií- viz s. 80) a v dalším kroku poukazuje na interpretační možnosti koncepcí diskutovaných ve druhé kapitole. Chci konstatovat, že se autorce podařilo získat relativně bohatý obraz o problémech institucionálních změn, na které poukazují koncepce reflexivní modernizace a institucionální reflexivity. Autorka dokládá, že postavení organizací služeb je ovlivňováno symbolikou kulturně historicko-strukturních forem (rodina, obec, národní stát) i situačním vlivem ekonomicko-finančních faktorů, kompetencí relevantních aktérů a správních i politických poměrů. Tyto souvislosti se v autorčině argumentaci projevují zejména v protikladném a bohatě dokumentovaném napětí mezi centralizačními vlivy a mezi decentralizovanými prostředky veřejné správy i občanských iniciativ. Zejména v tomto ohledu chci konstatovat, že se autorce podařilo zvolený náročný teoretický rámec bakalářské práce využít pro vedení výzkumu i interpretaci získaných poznatků. Bakalářskou práci hodnotím jako velmi úspěšnou, zejména oceňuji rozhodnost autorky při volbě náročného tématu a schopnost udržet jeho výklad v potřebné rovnováze teoretických i empirických nároků odborného textu.

V Černošicích, 15.08.2022